

VORMSI VALLAVALITSUS

Õiguskantsleri Kantslei

info@oiguskantsler.ee

Meie: 14.04.2025 nr 2-1/76/2025

Pöördumine arvamuse saamiseks

Austatud õiguskantsler

Vormsi Vallavolikogu võttis 11.04.2025. aasta istungil vastu määruse „Vormsi valla põhimääruse muutmine“, millega anti vallavalitsusele ülesandeks püsielaniku staatuse kinnitamine kuulates vajadusel ära püsielaniku elukoha kinnistu omaniku arvamuse (eelnõu lisatud pöördumisele).

Vormsi vallasekretär Cariina Pähk selgitas, Vormsi Vallavalitsuse 17.03.2025 istungil, et Riigikohtu põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi 26. veebruari 2025. a kohtuotsusest nr 5-24-29 kohaselt vaatamata kohaliku omavalitsuse üksuse pädevusele kontrollida elukoha andmete õigsust rahvastikuregistris, puuduvad kehtivas õiguses volitusnormid sisulise kontrolli tegemiseks. Tulenevalt eeltoodust ei ole seadusega kooskõlas eelnõus vallavalitsuse ülesandeks määratud püsielanike staatuste kinnitamiseks menetluste, mis on sisuliselt oma olemuselt jälitustegevused, läbi viimine. Elanike elukohtade üle arvestuse pidamiseks on riik kasutusele võtnud rahvastikuregistri, alternatiivsete registrite pidamine lubatud ei ole. Elanike tegelike elukohtade kontrollimine on lubatud vaid elanike endi avalduste alusel algatatud menetluste läbiviimiseks juhul, kui avalduste rahuldamine eeldab, et taotleja peab olema majapidamist, mida ta on rahvastikuregistris registreerinud oma elukohana, ka tegelikkuses oma alalise elukohana teatud perioodi jooksul kasutanud. Sellest tulenevalt ei ole vallavalitsusel võimalik eelnõus toodud sisulisi muudatusi rakendada.

Samal istungil otsustas vallavalitsus kolme poolthäälega mitte toetada esitatud eelnõud, kuna jääb arusaamatuks, kuidas see muudaks vallavalitsuse protsesse efektiivsemaks. Eelnõu rakendamiseks vajaminevaks ajaliseks määratluseks, jälitustegevuseks ega püsielaniku ülekuulamiseks ei ole vallavalitsusel õigust. Iga lahterdamine mõjub pigem negatiivselt kui positiivselt (väljavõtte protokollist lisatud pöördumisele).

Nimetatud määrus on nii mõne Vormsi vallavolikogu liikme, vallavalitsuse kui vallasekretäri hinnangul kehtivate seadustega vastuolus. Nimetatute hinnangul on määruse eelnõu seletuskirjas toodud püsielanikustusega väikesaarte seaduse tõlgendus meelevaldne. Püsielanikustusega väikesaarte seaduses on mõiste „püsielanik“ jäetud sisustamata, selle rakendamiseks puuduvad õiguslikud alused. Püsielanike registri kui rahvastikuregistri alternatiivregistri kasutusele võtmine ei ole isikuandmete kaitse seadusega kooskõlas.

Võttes aluseks eeltoodu, palun õiguskantsleri hinnangut nimetatud määruse õiguspärasuse kohta. Kas määrus on õiguspärane ja kuidas seda vallavalitsusel on võimalik rakendada? Kuidas kohalikud omavalitsused saavad oma territooriumil elavate püsielanike üle arvestust pidada? Kas ja kuidas on võimalik püsielanike staatust kinnitada?

Tulenevalt eeltoodust palun Teie arvamust ülalnimetatud asjaolude õiguspärasuse hindamiseks.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Cariina Pähk
Vallasekretär